

**DE GRAFZERK VAN GEERTRIJDE DE GRUUTERE IN
DE ABDIJKERK VAN GROENINGE TE KORTRIJK**
Een werk van Rochus du Chesnoy

Op 18 september 1638 overleed in de Groeningeabdij te Kortrijk Geertrijde de Gruutere, douarière van Philips van Crombrugghe, heer van la Douvie, alwaar zij in de abdijkerk werd begraven (1).

In 1644 werd door de afstammelingen van Ph. van Crombrugghe en G. de Gruutere, en ook *ter grooter begheerte ende instantie van vrou Florence van Crombrugghe*, religieuse in de Groeningeabdij, besloten een grafzerk te laten beeldhouwen voor het graf van Geertrijde.

De *escosijnen* (2) *sarcksteen* werd gekocht bij en gebeeldhouwd door meester Rochus *du Chesnoy* (3), steenhouwer te Gent.

Voor de steen en het *diepe ende schoon behauwen wapenen van aliancie bij eene enghel hooghe verheven ghehouden ende de quartieren van wapenen met de gheschriften daer toegherequireert*, ontving Rochus *du Chesnoy* 22 lb. 10 s. gr. Voor de afbeelding *up den cleenen voet van heel het werck ende alle de gheschriften* werd hem 4 s. 6 gr. uitbetaald.

Bij de aanbesteding ontving hij van Philips van Crombrugghe, heer van Lovelde (4), 13 s. gr. en een pot wijn (10 gr.). Op 18 maart 1644 brachten Ghijselbrecht van Crombrugghe, heer van *Leyberghe*, en Florence van Crombrugghe in naam van de heer van Lovelde een bezoek aan het atelier van Rochus om na te gaan of de wapens en de opschriften juist waren weergegeven. Zij trakteerden de knechten met een stoop bier. Een tweede bezoek geschiedde op 2 april *inden wijnckel vanden steenhauwers* en de knechten in de winkel werden eveneens vergast op een stoop bier.

Op 19 augustus was de steen klaar en Joris van Crombrugghe gaf toestemming de zerk, *present den steenhauwer*, naar Kortrijk over te brengen en deze *ongheschendt te lande* te leveren *anden calckhoven* (5), *den maesschipper Franciscus vanden Walle*.

Voor het afhalen van de *sarck ofte sepulturesteen* en het plaatsen boven de *begraefplaatse* betaalde de abdis 28 s. 4 gr. De totale kostprijs bedroeg 27 lb. 8 s. 6 gr. Elk van de staken betaalde zijn deel.

In het bundeltje steken nog enkele kwijtingen met betrekking tot het herstellen van de grafkelder.

Zo ontving Philips Obrecht van de heer van la Douvie op 4 september 1633 10 gulden en 10 s. voor het ijzerwerk en 7 lb. 10 s. gr. *over het maecken van eenen begraefkelder inde kercke van Groeningen* en hetgeen daartoe nodig was.

Op 1 juli 1663 had meester Philips Obrecht aan Joos Mattel reeds 20 lb. 10 s. gr. betaald *over leveringen van drie iseren bareelen om eenen begraefkelder inde kercke van Groeninghe*.

In 1709 werd met kennis van Juffrouw van Nieuwenhuijse aan de grafkelder gewerkt. De kelder was ingevallen wegens het rotte houtwerk. Pieter Tants en Robert Vermotte, zoon van Pieter, brachten nieuw hout aan. Zij herplaatsten eveneens de zerk en herstelden tevens de vloer erom heen. De som van 12 lb. gr., hout en arbeid, werd vereffend op 24 april 1709 (6).

Erik L. SCHEPENS
9 januari 1994

NOTEN

1. Philippe Despriet, Materiële aspecten, Dood en Begrafenis. De Kortrijkse Groeningeabdij, een archeologische en historische studie, in: *Handelingen*, Nieuwe Reeks nr. 69, Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk, 1993, p. 134 en 139.
 2. *Escosijnen*: afkomstig uit de groeven van Ecaussines. Met dank aan Bea Baillieul, DMSA Gent.
 3. Rochus du Chesnoy = Roch Duchesnois, †Parijs 7/12/1675. Beeldhouwer. In 1666 werkte hij aan de bouw van de Val-de-Grâcekerk en vervolgens aan de kastelen van Versailles, Saint-Germain-en-Laye en Fontainebleau. Hij werd belast met het onderhoud van het marmer van Versailles. E. Benezit, *Dictionnaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs*, dl. III, nieuwe uitgave, Parijs, 1976, p. 707.
 4. Lovelde, heerlijkheid te Heusden (O.-VI.), die afhing van de kasselrij van de Oudburg te Gent en meerdere generaties in het bezit was van de families de Gruutere en van Crombrugghe.
 5. Philippe Despriet, De bewoningsgeschiedenis, Periode II: Laat-Middeleeuwse land- en leemexploitatie, *Ibidem*, p. 41 en 43.
 6. Rijksarchief Gent, Algemeen Familiefonds, nr. 1214.
-